

Hvad er på spil når kommuner vil samskabe med borgerne? 30.4 2019

Hvem er jeg?

- Forsker – afsluttet erhvervs PhD (RUC/UKON):
'Samskabelse i kommunale rammer'
- Rådgiver om borgerinddragelse og samskabelse
 - Leder af Center for Borgerdialog: www.centerforborgerdialog.dk
 - Strategisk rådgivning, kompetenceudvikling, netværk, videnscenter

Temaer

- Samskabelse – hvad er på spil? Og hvordan kan samskabelse på ældreområdet se ud?
- Udfordringer i samskabelse – og den usynlige magt
- Hvad skal der til for at lykkes?

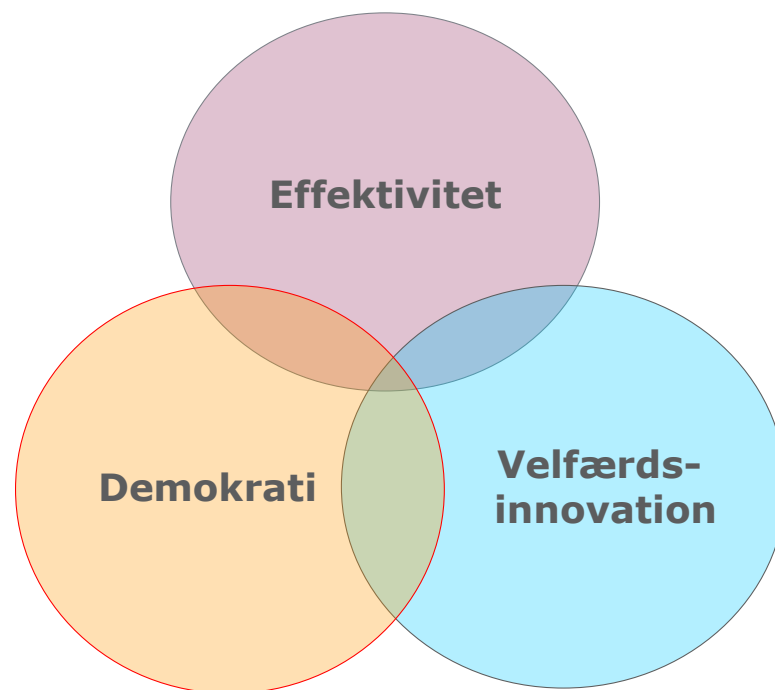

Borgerinddragelse version 1.0, 2.0 og 3.0

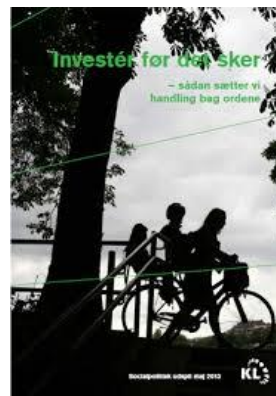

Hvorfor inddrage og samskabe?

- **Demokrati**
 - Politisk tillid og deltagelse
 - Social kapital/medborgerskab
- **Effektivitet**
 - Mere effektiv styring
 - 'Få mere for mindre'
- **Velfærdsinnovation**
 - Løse "wicked problems"
 - Nye velfærds løsninger

Samskabelse på dagsordenen

To sider af samskabelse

*"Samskabelse er et flertydigt begreb. Det bruges til at beskrive institutioner og praksisser, som både rummer en **'mørk side'**, nemlig privatisering og ansvarsforflygtigelse*

*Og en **'lys side'**, hvor borgere, lokalsamfund og offentlige medarbejdere lærer at lytte til hinanden og indgå i et samarbejde, hvor de designer og implementerer offentlig velfærd og ydelser til gensidig gavn"*

(Oversat fra Durose et al. 2013)

Samskabelse – hvad indebærer det?

- Borgere/civilsamfund er aktive deltagere i planlægning, design eller produktion af offentlig service.
- Der foregår en udveksling og deling af ressourcer mellem offentlige aktører og borgere/civilsamfund
- Samskabelse påvirker relationen mellem borgere og offentlige medarbejdere, så den bliver mere ligeværdig
- Samskabelse sigter mod at producere 'bløde' resultater, fx livskvalitet, netværk, fællesskaber

Hvordan kan samskabelse på ældreområdet se ud?

Samskabelse på ældreområdet

- **Den enkelte borger/bruger (inkl. netværk):**

Udgangspunkt i deres ønsker og behov

Empowerment - personliggøre ydelser. Ex: klippekort

- **Grupper af ældre/lokalsamfund:**

Hvilke lokale behov og muligheder er der? Hvad kan vi ændre – sammen? – skabe netværk og forbindelser, "communities"

- **Politik og prioriteringer:**

Politik, strategi og økonomiske prioriteringer fx ældreboliger, hjemmehjælp, madordninger

Hverdagsrehabilitering - gør borgeren til mester

- Mål: Borgerne skal være aktive i eget liv længst muligt
- Pilotprojekt og antropologisk undersøgelse
- Fleksibel visitering, borgerhjul og motivationssamtale: Fokus på borgernes behov, motivation, ressourcer - og på effekter
- Kompetenceudvikling af medarbejderne
- Erfaringer: Kulturændring tager tid, besparelser, trivsel

Cykling uden alder - retten til vind i håret

- Frivillige 'piloter' tilbyder rickshaw cykelture til ældre. Kommuner betaler rickshaws. Medarbejdere motiverer og deltager
- Organiseres og koordineres af frivillige 'piloter'. 70 danske kommuner - 3600 'piloter'. Internationalt: 24 lande
- Effekter for alle deltagere: Nye venner, netværk, samvær, arbejdsglæde
- www.youtube.com/watch?v=kF33VvtB9Uc

Et nyt samarbejde med ældre-, handicap- og udsatte-råd

Viborg Kommune

- Formål: Undgå 'intetsigende høringsprocesser', understøtte samarbejde på tværs
- Samarbejde på tværs: Fælles introduktion for rådene – dialog om mulige samarbejdsflader
- Direkte dialog med politikere: Møde mellem formandsskab, direktør og det relevante politiske udvalg. Forhandling og aftale
- Erfaringer: Borgervinkel ind tidligt, lethed i processen, større arbejdsglæde for alle

Sidemands-dialog

- Hvad oplever I som de største udfordringer, når samskabelse skal udfoldes i praksis?

Udfordringer i samskabelse

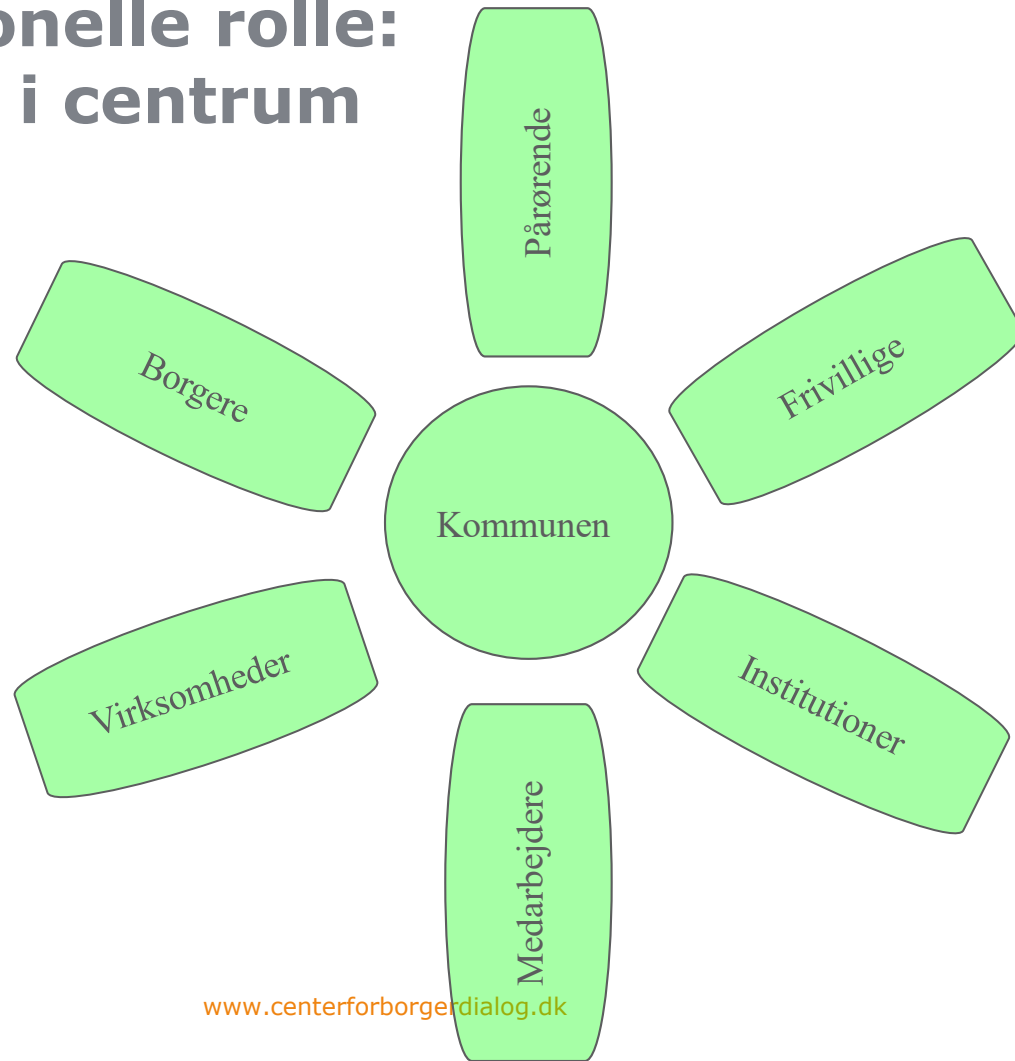
Samskabelse rykker ved magten

”Samskabelse er næsten altid ensbetydende med, at der sker en omfordeling af magt mellem interessenterne.

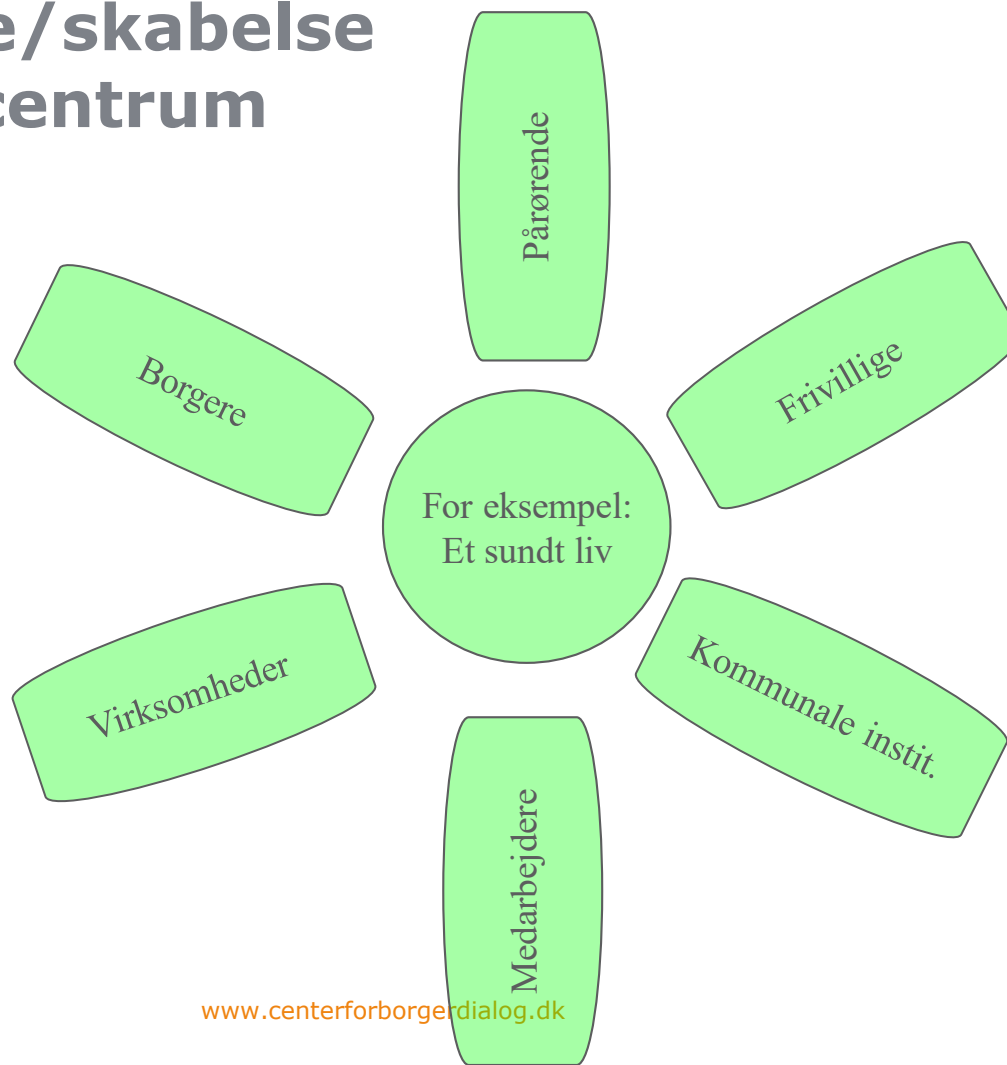
Alene det at bevæge sig i retning af mere samskabelse er i sig selv politisk og udfordrer balancen mellem repræsentativt demokrati, deltagerdemokrati og professionel ekspertise”

(Oversat fra Bovaird, 2007)

Den traditionelle rolle: Kommunen i centrum

Samarbejde/skabelse Opgaven i centrum

Den usynlige magt i samskabelse

Samskabelse

– kræver en særlig form for ledelse

Understøtte de **relevante og berørte aktører** på **tværs af organisationer** i at samarbejde om **fælles problemløsning**

- Ledelse af netværk og samarbejder, hvor:
 - Deltagerne er frivillige
 - De har hver deres magtbase og interesser
 - De har hver deres forståelse af opgaven
 - Mål formuleres i fællesskab

(Ansell & Gash 2007, 2012)

Glasloftet: Den 'usynlige magt' i samskabelse

Magten til at 'frame' og definere:

- Hvem er legitime deltagere?
- Hvad er udfordringen/opgaven? Hvad kan snakkes om/tages fat på?
- Hvad er målet? Hvem fastlægger det?
- Hvilken form for viden og ressourcer 'tæller' her?

At udøve magt gennem sproget

- Framing af udfordring/opgave
Eksempel: Ikast-Brande: Radikal innovation
- Etablere et 'leveringspres'
Eksempel: Holbæk: Fra facilitator til ekspert
- Udøve definerende ledelse/vidensmonopol
Eksempel: 'forstyrrelses-framing' og 'bæredygtigheds-framing'

Sidemands-dialog

- Hvilke positive erfaringer har I med samskabelse/samarbejde mellem ældrerådet og kommunen?
- Hvad gjorde en forskel?

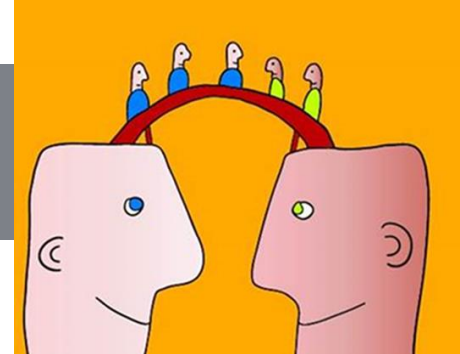
Hvad skal der til for at lykkes?

Gode vilkår for samskabelse

- Vælge sin bane – hvornår skal vi samskabe – hvornår ikke?
- Arbejde på de indre linjer – hvordan bliver vi klar til at samskabe?
- Tage ansvar for processen – og skabe de bedst mulige vilkår for samarbejde

At arbejde med et 'samskabende mindset'

- Modtagelig - åben for borgernes behov og ønsker – og stille krav
- Stole på de andre parter ressourcer og kompetencer
- Understøtte borgernes initiativer og engagement
- Overlade indflydelse til borgere/civilsamfund/lokalsamfund
- Se værdien af 'bløde' resultater

Hvad kan I selv gøre?

- Vær på forkant: Jo tidligere borgere/civilsamfund kommer ind, jo større mulig indflydelse
- Søg indflydelse på at definere udfordringerne og spil ud med mulige løsninger
- Tænk synergi og alliancer på tværs
- Sæt ting i gang selv

Hvis I vil læse mere

<https://hansreitzel.dk/products/samskabelse-af-velfard-bog-47762-9788741272603>